

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3232/2024. (VI. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 15.K.702.524/2023/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó jogi képviselője (Győző és Lencs Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Győző Gábor ügyvéd) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv) 27. § (1) bekezdése alapján, amelyben kérte a Fővárosi Törvényszék 15.K.702.524/2023/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a támadott bírói döntés sérti az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes és nyilvános bírósági tárgyaláshoz való jogát.
- [2] 1. A támadott ítéletben foglaltak alapján az alkotmányjogi panasz előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. A családjával Magyarországra érkező indítványozót a menekültügyi hatóság 2000. október 13. napján menekültként ismerte el.
- [4] A Fővárosi Törvényszék az indítványozót 2013. március 19. napján kelt – a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság határozata folytán 2014. május 21. napján jogerős – ítéletével emberölés büntettének kísérlete miatt 2 év börtönbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2015. május 7. napján jogerős ítéletével az indítványozót az élet vagy testi épség elleni, illetve más hasonlóan súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás büntette miatt, mint társtettes 3 év 6 hónap börtönben letöltendő szabadságvesztésre, valamint 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A Budapest Környéki Törvényszék 2015. június 8. napján kelt ítéletével a büntetéseket összbüntetésbe foglalta, melyben az indítványozót 4 év 3 hónap szabadságvesztésre és mellékbüntetésként 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. A menekültügyi hatóság 2014. november 4. napján kelt határozatával az indítványozó menekült státuszát visszavonta, és egyúttal megállapította, hogy az indítványozó oltalmazottként nem ismerhető el, továbbá esetében a visszaküldés tilalma nem áll fenn. A hatóság döntését azzal indokolta, hogy az indítványozó öt évet meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő cselekményt követett el.
- [5] Ezt követően, 2015 és 2023 között – részben kérelemre, részben hivatalból – további hat alkalommal folyt az indítványozó státuszával összefüggésben menekültügyi eljárás. A menekültügyi hatóság a jelen ügyben keresettel támadott, 2023. június 29-én hozott határozatával mind a menekültkénti-, mind az oltalmazottkénti elismerést elutasította, azonban megállapította a visszaküldés tilalmának fennállását, ezért az indítványozó befogadotti státuszát fenntartotta.
- [6] 1.2. A Fővárosi Törvényszék az indítványozó által a menekültügyi hatóság, mint alperes döntése ellen előterjesztett keresetet elutasította, megállapítva azt, hogy az alperesi határozat a kereseti kérelem által vitatott körben nem jogszabálysértő.
- [7] A menekültkénti elismerést illetően a bíróság nem találta jogszabálysértőnek az alperes által az országinformációk alapján hivatkozott, az unió többi tagállamában is egységes azon gyakorlatot, miszerint kizárólag az elnyugatiasodásra hivatkozással nem kerül sor menekültkénti elismerésre, továbbá a bíróság álláspontja szerint az indítványozó semmivel nem támasztotta alá azon hivatkozását, hogy édesapjának a Najibullah-rendszerben viselt katonai tisztsége miatt közel harminc év elteltével őt üldöztetés érné.
- [8] Vizsgálta a bíróság az indítványozó oltalmazottkénti elismerésének körülményeit is. A menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Met.) 8. § (5) bekezdés c) pontja értelmében nem lehet menekültként elismerni azt a külföldit, akit a bíróság az élet, a testi épség, az egészség elleni bűncselekmény, az egészséget veszélyeztető bűncselekmény, az emberi szabadság elleni bűncselekmény, a nemi élet szabadsága és a nemi

erkölcs elleni bűncselekmény, a köznyugalom elleni bűncselekmény, a közbiztonság elleni bűncselekmény, vagy a közigazgatás rendje elleni bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen háromévi, vagy azt meghaladó tartamú szabadságvesztésre ítélt. A Met. 15. § *ab*) pontja pedig úgy rendelkezik, hogy nem lehet oltalmazottként elismerni azt a külföldit, akivel szemben a 8. § (5) bekezdése szerinti kizáró ok áll fenn. A bíróság szerint az indítványozó maga sem vitatta, hogy élet vagy testi épség elleni bűncselekmények elkövetése miatt 4 év 3 hónap börtönben letöltendő szabadságvesztésre ítélték, melynek okán úgy a menekültkénti, mint az oltalmazottkénti elismerése kizárt, és amely kizáró jogszabályi hivatkozást – indítványozói állítással ellentétben – az alperesi határozat tartalmazza. Mindezek alapján az indítványozó oltalmazottkénti elismerésére akkor sem kerülhetne sor, ha annak feltételei fennállnának.

- [9] Az indítványozó előzetes döntéshozatali eljárásra irányuló – a Met. idézett szabályainak, a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló – az európai parlament és a tanács 2011. december 13-i 2011/95/EU irányelve (a továbbiakban: Kvalifikációs Irányelv) 17. cikk (1) bekezdés *b*) pontjával való összhangjának vizsgálata érdekében előterjesztett – kérelmét a bíróság elutasította, amelyet a következőkkel indokolt.
- [10] A bíróság szerint a Kvalifikációs Irányelv 17. cikk (1) bekezdése nem követeli meg a Met. idézett rendelkezései szerint kizáró okként megkövetelt azon feltételt, hogy a súlyos bűncselekmény elkövetését bíróság állapítsa meg jogerős ítéletével. Ezzel ellentétben a Kvalifikációs Irányelv 17. § (1) bekezdése – jogerős bírósági ítélet nélkül is – kizárja a kiegészítő védelemre jogosultak köréből azon személyeket, akik esetében okkal feltételezhető, hogy súlyos bűncselekményt követtek el. A bíróság szerint az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) az indítványozó ügyében hozott C-369/2017. számú ítéletében visszautal a Kvalifikációs Irányelvre, melyet a Bíróság szerint akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes azon tagállami jogszabály, amelynek értelmében kizárólag az adott bűncselekmény e tagállam joga szerint meghatározott büntetési tétele alapján úgy kell tekinteni, hogy a kiegészítő védelmet kérelmező személy e rendelkezés értelmében súlyos bűncselekményt követett el, ami kizárhatja, hogy e védelemben részesüljön. A Bíróság szerint a kiegészítő védelem iránti kérelmet elbíráló illetékes nemzeti hatóság vagy bíróság feladata az, hogy a szóban forgó egyedi ügy valamennyi sajátos körülményének teljeskörű vizsgálatát követően értékelje a szóban forgó bűncselekmény súlyosságát.
- [11] A Fővárosi Törvényszék ezután ítéleti indokolásában megállapította, hogy az indítványozó által elkövetett bűncselekmények, úgy az emberölés büntettének kísérlete, mint a zsarolás büntettének minősített esete személy elleni erőszakos bűncselekmény, mindkét bűncselekmény közvádra üldözendő, és köztudomású tényként rögzíthető, hogy e cselekményeket a jogrendszerek többsége szintén súlyos bűncselekménynek minősíti. Így az elkövetett bűncselekmények egyedi vizsgálata alapján is megállapítható, hogy az indítványozó súlyos bűncselekményeket követett el, erre figyelemmel – a bíróság szerint – a Kvalifikációs Irányelv 17. cikk (1) bekezdés *b*) pontja alapján is megállapítható az oltalmazotti elismerés kizártsága, ezért nem látta indokoltnak előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését.
- [12] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában előjáróban leszögezte, hogy a jogerős ítéletnek kizárólag az indítványozó oltalmazotti elismerésből való kizárására vonatkozó indokolását támadja, sem a menekültkénti elismerést, sem a menekültkénti elismerésből való kizárást a panasz nem érinti.
- [13] Az indítványozó a tényállás ismertetése kapcsán ezt követően előadta, hogy kereseti álláspontja szerint, bár a magyar szabályozás módosításra került, azonban az még mindig kizárja a teljes körű mérlegelést, ahogyan azt követelményként a Bíróság C-369/17. számú ítélet előírta, ezért a magyar szabályozás – amelyre a hatóság a döntését alapította –, továbbra is ellentétes az uniós joggal. Az indítványozó ezen álláspontja alátámasztása érdekében kezdeményezte az előzetes döntéshozatali eljárást, amelyet azonban a bíróság elutasított.
- [14] Az indítványozó szerint jogerős ítéletét a bíróság olyan jogi érvelésre alapította az uniós jog közvetlen alkalmazása, az indítványozó oltalmazotti elismerésből való kizárása kapcsán, amelyet az alperes közigazgatási döntése nem tartalmazott, amelyre az indítványozó keresetében sem hivatkozott, és amelyre az alperes a védiratában, illetve a felek a bírósági eljárás során nem hivatkoztak.
- [15] Az indítványozó álláspontja szerint az ügyben eljáró bíróság elsősorban a tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapjogát – azon belül az indokolási kötelezettséget – sértette meg azáltal, hogy túlterjeszkedett a felek kérelmein és a felülvizsgálandó közigazgatási döntés indokolásán. Utalt az indítványozó ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság azon gyakorlatára, miszerint egy adott ügyben eljáró bíróság a peres felektől függetlenül sem idézheti elő azt a helyzetet, hogy olyan kérdésben hoz döntést, amelyben a feleknek a bírósági eljárás során nem volt lehetőségük megnyilatkozni, az álláspontjukat ütköztetni. A panasz szerint az indítványozó keresetében ugyan utalt arra, hogy a magyar jogi szabályozás ellentétes az uniós joggal, de ezen ellentét feloldására

- előzetes döntéshozatali eljárást látott indokoltnak, és nem fejtett ki érvelést arra, hogy közvetlenül lenne szükséges az uniós jogot alkalmazni, illetve arra, hogy az uniós jog alkalmazása során az ügyben milyen szempontokat kellene vizsgálni és milyen következtésre kellene jutni.
- [16] Rámutatott az indítványozó arra, miszerint ha az ügyben eljáró bíróság az uniós jog közvetlen alkalmazását látta indokoltnak, mert a magyar jogszabály az uniós joggal ellentétes, akkor nem vizsgálhatta volna felül az alperesi döntést az uniós joggal ellentétes hatályos magyar jogszabály alapján is, a hatályos magyar jogszabályi rendelkezést figyelmen kívül kellett volna hagynia, vagy éppen azért kellett volna megsemmisítenie az alperesi határozatot, mert az az uniós joggal ellentétes magyar jogszabályt alkalmazott.
- [17] Végül az indítványozó kifejtette, hogy az a legsúlyosabb aggály a jogerős elsőfokú döntéssel szemben, hogy az eljáró bíróság által az oltalmazotti elismerésből kizárás kapcsán az uniós jog alapján közvetlenül alkalmazott szempontokkal kapcsolatos álláspontjukat a felek nem tudták kifejezni, így lehetetlen annak megállapítása, hogy amennyiben a felek tudnak élni ezzel a lehetőséggel, úgy érveik megfontolása révén az eljáró bíróság eltérő végkövetkeztetésre jutott volna-e.
- [18] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [19] Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)-(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [20] 3.1. Az indítványozó jogi képviselője a Fővárosi Törvényszék ítéletét 2023. november 10-én vette át, az alkotmányjogi panaszt 2024. január 7-én terjesztette elő az elsőfokú bíróságon, így a panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül került benyújtásra. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és annak indokolását, a sérelmezett bírói döntést, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezését továbbá az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz a bírósági döntés megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló közigazgatási peres eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [21] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz felvesse a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [22] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozva, az indokolt bírói döntéshez való jog kapcsán azt kifogásolta, hogy a bíróság olyan érvelésre alapozta határozatát, amelyre egyik fél sem hivatkozott, túlterjeszkedve így mind a közigazgatási határozaton, mind a felek szóbeli és írásbeli kérelmein, megfosztva ezzel az indítványozót attól, hogy kifejthesse saját álláspontját.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint az indítványozó alkotmányjogi panaszában maga is utalt rá, hogy az előzetes döntéshozatalra irányuló kérelme során hivatkozott arra, hogy a magyar jogi szabályozás ellentétes a Kvalifikációs Irányelvvel, és az indítványhoz csatolt iratok között fellelhető, 2023. július 10-én kelt keresetkiegészítése, úgyszintén a 2023. szeptember 29-én tartott bírósági tárgyalás jegyzőkönyve is azt támasztja alá, hogy az indítványozó maga vetette fel ezt a kérdést.
- [24] Az Alkotmánybíróság fentiekre figyelemmel megállapítja: nem veti fel a kereseti kérelmen való túlterjeszkedés, ennek okán pedig a tisztességes és nyilvános bírósági tárgyaláshoz való jog sérelmét a bíróság ítélete, az által, hogy a) kimondta, hogy a Met. szóban forgó rendelkezéseit az alperes a határozatában megjelölte és a határozat a kereseti kérelem által vitatott körben nem volt jogszabálysértő, továbbá b) az indítványozó előzetes döntéshozatalra irányuló kérelmének elutasítását a bíróság megindokolta, melynek során összevetette a Met. és a Kvalifikációs Irányelv érintett rendelkezéseit, majd c) a Kvalifikációs Irányelv rendelkezéseit is figyelembe véve értékelte az indítványozó által elkövetett bűncselekmények súlyosságát.

- [25] 4. Az Alkotmánybíróság a fentieket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz – mivel sem alapvető alkotmányjogi kérdést nem tartalmaz, ahogyan nem veti fel a bíróság ítélete alaptörvény-ellenességének kételyét sem – nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglaltaknak. Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 29. §-a, 56. § (1)-(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. június 4.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/179/2024.

